

1  
ACC. N:R M. 12124:1.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Luf 82

I början på 1900 talet kan man säga började man mer och mer övergå till en ordna värföljd. Men även dessförinnan var det många jordbrukare som hade en viss värföljd. Det är närmast den ordningsföljd min far hade så långt jag minns. Från 1880 kan jag säga. På setjordna, de så kallade tträdorna, sådde han då "sporgel" en värf liknande "vätan" som betades av korva. Betningen avslutades tidigt och jorden bräckades / kördes med åder / flera gånger. Det blev nästan trädade. Sedan såddes hönstråg, där i såddes klöver på våren och vatten fick då ligga i tvänne år varefter den i regel plogades och besåddes med hane. Efter havren såttes potatis för att efterföljas av hane. Sedan var det färdigt med trädade igen. Mossodlingarna som voro legio vid denna tid såddes emellertid med hane av efter år varför mossjordarna "trädades ut".

2 11  
ACC. N:R M. 12124:2.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

2

Kanske jag skall nämna att nästan varje liten massa och slätterkär odlades vid Janna tid. Lörrängarna hade tröskat vid Janna tid och lades ut till bete. Sannolikt tröskade ängarna genom att de flesta små vatten sjöar dikades ut och grundaren sänktes. Nästan 15 talat av Ljunders 20 sjöar dikades ut till slätter. Dessa sjöar ligga nu försumpat och viden slår rot överallt. Mygg i massor och otvånad är kändtecknet på dessa fjärr så vackra insjöar. Mossodlingarna har sjunkit (jordar) och i grundare massor har stenarna kommit i dagen. Vackra skogar har i många fall efterlämnat havren. På hemmagårdarna som mestadelsvis var bättre odlades mest korn och litet säg. Det skradiga kornet var det mest använda. Hållutan korn och hästen hade användes i brödet och av sletmjölet.

3 III  
ACC. N:R M.12124:3.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

(det mycket finmalda kornmjölet användes till kringlor  
(lika med bondkringlor) värföljden på hemma  
ämnena blev alltså lite olika mot utfordarna.  
Efter kornet såddes på hästen då kornet skördats  
höstråg. Kornet efterburnade i regel en heckor  
åker. Kornet gödslades allra rikligast av alla  
grödor. I regel påfördes också stallgödsel innan  
höstträgen såddes och goda skördar kunde  
noteras. Man började med att insäma  
klöverfrö i kornet och man myllade ner fröet  
med hark och groningen blev bättre. Tidigare  
skedde alltid insäningen i höstråg. Ofta efter-  
följdes rågen av potatisgröda nästa vår. Det  
ansågs, kanske med rätta att potatisen blev  
bättre och rikligare efter råge. Som nämnt  
blev ej värföljden så nog på hemmagården.  
I regel hade man ej heller mer än 5 a  
sex har jord fäker och morse till varje

brukningsdel. Rotfrukthodlingen började så smått  
lite i slutet på 1800 talet. I värr märkte jag  
framhålla <sup>vad</sup> ännu det gäller dyder var det jag  
som startade denna. Sällsynt och trivsel på  
möjligheten av rotfrukthodlingen möjligt var  
allmän. Blev orolig för beihells och för  
ett och sålde fröer. Högt 50 är en kr.  
voro inhägen av fröer. Själ skaffade jag mig  
kunskap i dlingen, först rovor, sedan "fäls  
monst" och snart gaderbetor. Inga rokarbetor  
odlas här. Odade i sådan mängd att betarna  
räckte hela vintersäsongen. Viker tidigt  
på våren och en andra skörd med "sivvekor"  
rovor. Allmänt odlade man sedan betor och  
gär så ännu, men det ser som man minskar  
in på odlingen beroende på den ringa arbets-  
tillgången. Ang. skogjeland så har jag under  
slutet på 1800 närmare angivit 1888 89 och 90 t.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

uarii med de svedjning obero på min  
fars gård. Skedde svedjning på hösten såddes häst  
råg, skedde svedjningen på våren sattes  
potatis. Efter potatisens medhackning såddes  
ravar. ~~Den~~ Rönfröna tog man en annan full an  
och gick över fjället och sprutade ut den s. a.  
s. ~~Skovvorna~~ utmärket emellan de jord-  
kullar som voro upphackade över sämpotatisen.  
Potatis odlad i svedjeland blev i regel riklig  
och alltid välsmakande och fri från skavanker  
av alla slag och skivande vita och rena i skinn.  
Tugan jord. Menligen, vildlädde skörden. Brävaror  
kallades ravar, en rund och välformad sak och vit även  
i skinnets över den. På eftermiddagen klör man  
gera inom inhägnaden och tog sig en rava att äta.  
Vore särskilda gånger var jag med i arbetet på  
svedjelandet eller "bräven" som man kallade  
adlingen. På våren sådde man in luddtistel

6 /111111  
ACC. N:R M. 12124:6.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

eller sänne fröer av gräs på bränen i den spåda  
höstsåden. Var det mycket god och ej för stäng  
mark flåhackade man bränen efter skörden och  
fick då flera skördar genom att tillföra gödsel.  
På så sätt kom mängden avgrödning till c:a skog-  
marken. Flåhackningen bestod i att ytan upp-  
hackades och värdes med till 2 a tre tumms djup.  
Rågen i bränen krävades med mod av kratta.  
En kratta var tillverkad av en gråbarkte med  
kraftiga grenar nedtill vid roten. Å ena sidan  
bestod den av 8 a 10 grenar var ungefär 5 tum  
länga. Genom att föra krattan fram och tillbaka  
i asken var rågen lätt nedmyllad. Fältet myll  
svart av aska var på några timmar braa av att  
den fruktiga jord som ranns upp av ända till  
tistlar, engdummar och äldre kvinor som  
under ofrånk merat samtal gingo i ån  
fram och tillbaka över fältet.

11111

7

ACC. N:R M.12124:7.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

7

Nuvarande växföljd är följande: 5-års roll,  
strävsäd havre och blandsäd, potatis och  
rotfrukter, vårsäd och höstsäd alltså 7-årig  
omloppstid